

6. Кравченко С. М. Використання інтелектуальних транспортних систем у кризових умовах. *Вісник транспортних технологій*. 2023. Т. 17, № 3. С. 33–45.

7. Чеберко В. М. Відновлення автомобільної інфраструктури в умовах воєнних дій. *Журнал транспортної інфраструктури*. 2022. Т. 13, № 1. С. 44–58.

8. Левченко Ю. О. Інновації у транспортній логістиці під час кризи: перспективи та виклики. *Логістика та транспортні системи*. 2023. Т. 9, № 2. С. 50–67.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ ТА РЕАГУВАННІ НА КРИЗИ В ТРАНСПОРТНІЙ ГАЛУЗІ

*Курчатий Ю.В., здобувач PhD
Шершенюк О.М., к.е.н., доцент*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасний транспортний сектор є важливою складовою глобальної економіки, забезпечуючи постачання товарів, пересування людей та з'єднання ринків. Проте ця галузь постійно стикається з ризиками та викликами, які потребують ефективного управління: природні катастрофи, політичні конфлікти, економічні кризи, кібератаки, а також глобальні пандемії, військові дії демонструють, наскільки вразливою є транспортна система. Інноваційні стратегії в управлінні ризиками та кризовому реагуванні дозволяють не лише зменшувати вплив негативних факторів, але й підвищувати адаптивність та стійкість галузі до непередбачуваних подій.

Сучасні ризики, з якими стикається транспортна галузь, є багатограними та складними. Їх можна класифікувати на кілька основних категорій: природні ризики; соціально-політичні ризики; економічні ризики; кіберризики; епідеміологічні ризики.

Кожен з цих ризиків вимагає особливих підходів до управління, адже вплив їх на транспортну інфраструктуру може призвести до серйозних збоїв у ланцюгах постачання та значних фінансових втрат.

Щоб ефективно протистояти ризикам, транспортна галузь активно застосовує інноваційні технології та стратегії. Серед них можна виділити наступні підходи: цифровізація та великі дані, смарт-технології, автоматизація та штучний інтелект

Сьогодні транспортні компанії використовують великі обсяги даних для виявлення та прогнозування ризиків. Наприклад, за допомогою аналізу великих даних можна передбачати можливі затримки, прогнозувати трафік, оптимізувати маршрути й оцінювати ризики, пов'язані з погодними умовами. Це дозволяє компаніям адаптуватися до умов у режимі реального часу, що є надзвичайно важливим у кризових ситуаціях.

Смарт-датчики можуть виявляти збої в роботі механізмів, передавати інформацію диспетчерам про зміни в маршрутах і навіть повідомляти про

загрози кібербезпеці. Таким чином, компанії можуть швидко реагувати на проблеми й мінімізувати потенційні ризики.

Автоматизовані системи та штучний інтелект дозволяють прогнозувати потенційні загрози, моделювати розвиток кризових ситуацій та надавати оптимальні рішення для їх подолання. Наприклад, штучний інтелект може використовуватися для моделювання поведінки транспортних мереж під час природних катастроф або політичних криз, щоб забезпечити збереження маршрутів та швидке відновлення операцій.

В умовах зростання кіберзагроз транспортні компанії повинні забезпечувати високий рівень захисту своїх інформаційних систем. Інноваційні методи кібербезпеки, такі як використання штучного інтелекту для виявлення загроз, багатофакторна автентифікація, шифрування даних та створення резервних копій, допомагають захищати транспортну інфраструктуру від хакерських атак.

Інноваційне управління кризами спрямоване на підвищення адаптивності транспортної галузі до зовнішніх впливів. Ефективні стратегії кризового менеджменту охоплюють не тільки підготовку до кризи, але й активні дії у відповідь на події, відновлення функціонування та попередження нових ризиків.

Забезпечення постійної підготовки працівників та їх обізнаність щодо можливих ризиків є важливим аспектом кризового управління. У кризових ситуаціях швидке реагування та знання базових принципів безпеки можуть зберегти життя та мінімізувати збитки.

Гнучкість і здатність до адаптації стають основою стратегічного управління. Транспортні компанії все частіше застосовують сценарні підходи, розробляючи плани на випадок різних сценаріїв кризових подій, що дозволяє швидко перебудувати операції відповідно до ситуації.

Крім того, транспортні компанії повинні забезпечити прозору комунікацію зі своїми партнерами, урядовими організаціями та клієнтами. Ефективна комунікація дозволяє координувати дії всіх учасників процесу, швидко реагувати на зміни ситуації та забезпечувати підтримку на всіх рівнях.

Страховання ризиків та резервування фінансових ресурсів допомагають зменшити економічні наслідки кризи. Сучасні фінансові інструменти, такі як індексне страхування та деривативи ризику, можуть бути використані для покриття можливих збитків і забезпечення стабільності компаній у кризових умовах.

Інноваційні стратегії управління ризиками та кризовим реагуванням дозволяють транспортній галузі:

- підвищити оперативність реагування на кризові ситуації та зменшити збитки;
- забезпечити безпеку працівників і пасажирів;
- зберегти довіру клієнтів, забезпечуючи безперервність надання послуг;
- оптимізувати витрати, використовуючи сучасні технології та мінімізуючи затримки;

- підвищити конкурентоспроможність завдяки використанню сучасних технологій і підходів.

Впровадження інноваційних стратегій дозволяє адаптуватися до нових викликів та забезпечувати безпеку і ефективність транспортних систем. З огляду на зростання рівня невизначеності та глобальних ризиків, інновації в управлінні ризиками стають необхідністю для транспортних компаній, що прагнуть не лише вижити, але й розвиватися у мінливих умовах сучасного світу.

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Прокопенко М.В., старший викладач

Шутяєв О.А.

Харківський національний автомобільно – дорожній університет

Інновації традиційно вважаються необхідним та обов'язковим фактором конкурентоспроможності та успіху підприємницької діяльності.

В науковій літературі з управління інноваціями обговорюються фактори, що впливають на здатність організацій до інновацій, причому розглядаються вони як взаємовиключні – кожен фактор має індивідуальний вплив на інновації. Взаємозв'язки між факторами та вплив цих взаємозв'язків на інновації значною мірою ігноруються. Це означає, що кумулятивний ефект факторів та їх взаємозв'язків не повністю зрозумілі та розкриті.

При цьому існує низка критичних взаємозв'язків, які необхідно вивчити докладніше для розуміння ступеня їхнього впливу на здатність організації керувати інноваціями. Інноваційний процес сам собою є чинником, який у тому чи іншій мірою впливають й інші значимі чинники.

Ряд факторів «впливу» є екзогенними, що означає, що на них не впливають інші фактори моделі. Ці чинники групуються разом, впливаючи на адміністрування, персонал та інноваційний процес загалом.

Згруповані екзогенні фактори, умовно кажучи, утворюють основу «інноваційної піраміди». Це доводить, що вони є основними чинниками, такими як організаційна структура та корпоративна стратегія. Адміністрація та персонал є посередниками між організацією та інноваційним процесом. Саме співробітники організації "живлять" інноваційний процес ідеями.

Інноваційний процес розташований на вершині умовної піраміди, оскільки це єдиний ендогенний фактор моделі. Роль організаційної культури у тому, що вона постійно розвивається і еволюціонує. У міру того, як вносяться зміни на рівнях піраміди, організаційна культура також змінюється та забезпечує процес, що породжує (або пригнічує) інновації.

Виділяють основні фактори, що впливають на здатність організації керувати інноваціями, а саме:

- стиль управління;
- лідерство;
- ресурси;